

ЗАТВЕРДЖЕНО
протоколом засідання Вченої ради МДУ
від 24.05.2017 № 13
(у редакції, затвердженої протоколом
засідання Вченої ради МДУ
від 25.11.2020 № 6)

введено в дію наказом МДУ
30.11.2020 №302

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ
АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ В КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБОТАХ СТУДЕНТІВ
МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(нова редакція)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету (далі – Положення) розроблено на основі Конституції України, Цивільного кодексу України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», інших нормативно-правових актів, Статуту Маріупольського державного університету (далі – МДУ), Положення про академічну доброчесність в МДУ, Правил внутрішнього розпорядку МДУ, Колективного договору та інших нормативних (локальних) актів МДУ.

1.2. Мета Положення полягає у підвищенні якості навчання здобувачів вищої освіти, написання індивідуальних та оригінальних творів, дотримання вимог академічної доброчесності та чинного законодавства в сфері захисту прав інтелектуальної власності.

1.3. Основні поняття, що використовуються в Положенні:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

Твір – результат творчої діяльності автора, який представлений на паперових носіях або в електронному вигляді.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

1.4. Перевірці на плагіат відповідно до цього Положення підлягають такі твори:

- кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти.

1.5. Авторами кваліфікаційних робіт є здобувачі вищої освіти.

2. ПОНЯТТЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

2.1. Академічний плагіат – навмисне оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, без належного оформлення посилань.

2.2. Виділяють такі види академічного плагіату:

- копіювання, видання та оприлюднення виконаного іншим автором твору як власного без внесення змін та належного оформлення цитування;
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужого твору у власний без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;
- парафраза – переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає в заміні слів, знаків, фразеологічних оборотів тощо;
- компіляція – процес написання твору на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел.

2.3. Для виявлення академічного плагіату в МДУ використовується Система виявлення збігів/ідентичності/схожості – інформаційна система під назвою «Unichek», яка включає Програмне забезпечення, інтерфейс користувача, матеріали Сайту (<https://unichек.com/uk-ua>), бази даних та інші елементи, об'єкти інтелектуальної власності. Ця програма дозволяє провести незалежну оцінку написаного твору по відношенню до його оригінальності, законності запозичень та оформлення цитування.

2.4. Будь-яка особа, яка виявила академічний плагіат, має право подати офіційну письмову заяву (написану в довільній формі) до Комісії з питань академічної доброчесності. Комісія з питань академічної доброчесності розглядає на своїх засіданнях такі заяви та надає висновки або пропозиції щодо не/накладання відповідних санкцій.

У своїй діяльності Комісія з питань академічної доброчесності керується Конституцією України, законодавством в сфері вищої освіти, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом МДУ, Колективним договором МДУ, Правилами внутрішнього розпорядку МДУ, іншими нормативними (локальними) актами МДУ, Положенням про академічну доброчесність в МДУ та цим Положенням.

3. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ ТВОРІВ НА НЕ/ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

3. Порядок перевірки творів на академічний плагіат

3.1. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти подає його на кафедру для перевірки на академічний плагіат. Така перевірка поділяється на поточну та остаточну (кінцеву). На кафедрі визначаються особи, відповідальні за перевірку творів з числа викладачів – як правило, наукові керівники.

Функціями наукових керівників є:

- здійснення комп'ютерної перевірки твору на плагіат за допомогою відкритих (зокрема, EduBirdie.com тощо) та спеціальних програмно-технічних сервісів (зокрема, Unichek тощо);
- оформлення довідки за результатами перевірки на підставі звіту подібності/схожості;
- збереження конфіденційності інформації щодо творів відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права».

3.2. Поточна перевірка полягає у поданні здобувачем вищої освіти на кафедру окремих розділів кваліфікаційної роботи для комп'ютерної перевірки за допомогою відкритих (зокрема, EduBirdie.com тощо) та спеціальних програмно-технічних сервісів (зокрема, Unichek тощо). Розділи твору подаються на кафедру повністю в електронній формі з додатками в одному з таких форматів (*.doc, *.docx, *.pdf).

3.3. Остаточна перевірка – перевірка тексту твору до допуску його на попередній захист. При написанні повного тексту твору студент подає його на кафедру для перевірки за допомогою відкритих (зокрема, EduBirdie.com тощо) та спеціальних програмно-технічних сервісів (зокрема, Unichek тощо).

Разом із твором студенти обов'язково повинні надати заяву встановленого зразку, якою підтверджується факт відсутності в роботі ознак академічного плагіату (додаток 1). Відмова у

належному заповненні та підписанні заяви автоматично тягне за собою не допуск роботи до захисту.

Твір надається на кафедру повністю в електронному вигляді з додатками в одному з таких форматів (*.doc, *.docx, *.pdf).

Після проведення остаточної перевірки науковим керівником на підставі звіту подібності/схожості та обговоренні на засіданні кафедри (рішення якої оформлюється протоколом) оформлюється Довідка про оригінальність кваліфікаційної роботи (із визначенням відсотків оригінальності відповідно до шкали оригінальності, визначеної п. 5.9. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ) і допуск роботи до захисту, яка схвалюється завідувачем кафедри (додаток 2).

Довідка враховується завідувачем випускової кафедри та деканом факультету при прийнятті рішення щодо допуску до захисту в Екзаменаційній комісії.

Заява про самоперевірку на плагіат студента та довідка наукового керівника про перевірку на плагіат є невід'ємною частиною кваліфікаційної роботи.

3.4. У разі незгоди з результатами перевірки автор твору, що перевірявся, має право подати апеляцію.

Апеляція подається особисто автором твору на ім'я Голови Комісії з питань академічної доброчесності (далі - Комісія) у триденний строк після оголошення результатів перевірки. У заяві зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б.; курс спеціальність, факультет, телефон, зміст апеляції, дата та підпис).

Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються. На засідання Комісії запрошується заявник та особа, яка перевіряла твір на виявлення академічного плагіату. Якщо заявник не з'являється на засідання, питання розглядається за його відсутності.

Комісія проводить засідання у триденний строк після отримання заяви.

За результатом проведеного засідання Комісія готує вмотивоване рішення у вигляді висновку щодо порушення чи не порушення норм цього Положення. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються ректору для подальшого вживання відповідних заходів морального чи дисциплінарного характеру.

4. ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

4.1. Для попередження недотримання норм цього Положення та правил перевірки творів в МДУ обов'язково використовується такий комплекс профілактичних заходів:

- оприлюднення цього Положення на офіційному сайті МДУ;
- ознайомлення авторів та науково-педагогічних працівників із цим Положенням;
- інформування авторів про зміни, що вносяться до цього Положення;
- розповсюдження методичних матеріалів, інструкцій відносно правил написання та перевірки творів;
- проведення ознайомчих та методичних семінарів із студентами;
- можливість розробки студентами тем із вузької спеціалізації.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1. За порушення норм цього Положення автори притягуються до відповідальності згідно вимог чинного законодавства України.

5.2. Відповідальність в разі виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах несе здобувач вищої освіти та науковий керівник.

Науковий керівник несе відповідальність за:

- об'єктивність висновку в довідці про перевірку на академічний плагіат;
- перевірку творів у встановлені строки;

- прийняття рішення про доопрацювання та повторну перевірку на академічний плагіат, а також про допуск твору до попереднього захисту.

До студентів може бути застосовано одне з таких стягнень:

- попередження;
- не/допуск до захисту роботи;
- відрахування з Університету (виявлення трьох і більше фактів академічного плагіату (компіляцій) протягом терміну навчання).

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Дане Положення розглядається на засіданні Науково-методичної ради, приймається рішенням Вченої ради МДУ, затверджується та вводиться в дію наказом ректора МДУ.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються на засіданні Науково-методичної ради, приймаються рішенням Вченої ради МДУ, затверджуються та вводяться в дію наказом ректора МДУ.

Додаток 1
до Положення
(пункт 3.3. розділу 3)

Завідувачу кафедри

назва
П.І.Б.

ЗАЯВА

щодо самостійності написання _____
(вид та назва твору)

Я, П.І.Б., _____ заявляю: кваліфікаційна робота на тему
(автор, спеціальність, курс, факультет, форма навчання)

« _____ », виконана самостійно і в ній не містяться ознаки академічного плагіату. Усі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше дослідницьких робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання. Я ознайомлений (а) з діючим Положенням «Про запобігання та виявлення академічного плагіату в Маріупольському державному університеті», згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску твору до захисту та застосуванню моральних та дисциплінарних заходів.

Дата

Підпис

Маріупольський державний університет

Факультет _____

Кафедра _____

ДОВІДКА

«__» _____ 20__ р.

Щодо результатів перевірки_____
(вид та назва твору)

Перевіривши _____ (назва твору) П.І.Б.,

_____ можна зробити такі висновки:

У результаті перевірки твору виявлено:

Посада

Підпис

Ініціал(и), прізвище

Завідувач кафедри*Підпис*

Ініціал(и), прізвище